

ŠIAULIŲ UNIVERSITETAS
MENŲ FAKULTETAS
DIZAINO KATEDRA

DAIVA VAIČEKUSKAITĖ

MAGISTRO DARBAS

PLAKATŲ CIKLAS: FOBIJOS PAGAI ĮVAIRIŲ AUTORIŲ
MINTIS

Vadovas: doc.V. Šimoliūnas
Recenzentas: dr. G. Grigaliūnaitė

Šiauliai, 2011m.

Daiva Vaičekauskaitė. Plakatu ciklas: Fobijos pagal įvairių autorių mintis: dailės (dizaino) studijų magistro darbas / vadovas doc. Virginijus Šimoliūnas; Šiaulių universitetas, Dizaino katedra. – Šiauliai, 2011. - 39 psl.

Santrauka

Magistro darbe nagrinėjama, kaip vizualine priemone padėti įveikti fobijas. Todėl šis plakatų ciklas skirtas žmonėms turintiems fobijas, kaip relaksacinė priemonė.

Pagrindinis darbo tikslas išsiaiškinti kokie būdai padeda įveikti baimes, pritaikyti fobijų įveikimo būdus vizualizacijoje, parinkti kuo įtaigesnias autorių mintis plakatams. Žmogus, turintis tam tikrą fobiją ir stebėdamas plakatą su tai fobijai skirta vizualizacija, atsipalaiduos, tamps ramesniu, pratinsis prie baimės. Tyrimais įrodyta, jog kas dešimtas žmogus turi kurią nors fobijos rūšį. Tik labai maža grupė, turinčių tokių problemų, imasi jas spręsti. Plakatai puikus būdas padėsiantis atsikratyti jų negalavimus. Analogiškose plakatuose vaizduojamos baimių situacijos, jie atrodo grėsmingai ir bauginančiai, todėl žmogus gali pradėti dar labiau bijoti. Šiuose mano plakatuose priešingai nei analoguose vaizdas nuteikia pozityviai.

Dešimt plakatų, su skirtingomis populiariomis fobijomis, kuriuose vaizduojamas nuogas žmogus, besimėgaujantis ir nebijantis esamamų situacijų.

Summary

The aim of this master project is to introduce how visualization means to help reduce sense of fear. This the cycle of posters for people who have phobias ant it good relaxation way.

The basic purpose of project to know what ways help reduce fears, apply it in visualizations, to choose more forceful author's ideas for poster. The man having some kind of phobia and seeing poster with phobias visualizations take relax, become comfortable, accustom by fear. Research – based fact, that every ten man have one of these type of phobia. Only little group of people having this problem solve a difficulty. Posters perfect way to help dispose their malaise. In the analougous posters pepresenting situation of fear, it look ominously and grimly, the man could be star more fear. These my visualizations conversaly analougous view bias positively.

The ten posters with different popular phobias in which image nude man like situation in which he is.

TURINYS

I.	Įvadas.....	5psl.
1.	Problema.....	5psl.
2.	Tyrimo objektas.....	5psl.
3.	Tyrimo tikslas ir uždaviniai.....	5psl.
4.	Tyrimo hipotezė.....	5psl.
5.	Aktualumas.....	6psl.
6.	Naujumas.....	6psl.
7.	Metodai.....	6psl.
II.	Plakatas.....	5psl.
1.	Plakato istorija.....	6psl.
2.	Lietuviškas plakatas.....	16psl.
III.	Prototipų analizė.....	17psl.
IV.	Sukurto objekto koncepcija ir analizė.....	19psl.
1.	Vizualizacija vandens fobijai.....	20psl.
2.	Vizualizacija tamsos fobijai.....	21psl.
3.	Vizualizacija ugnies fobijai.....	21psl.
4.	Vizualizacija aukščio fobijai.....	21psl.
5.	Vizualizacija mirties fobijai.....	22psl.
6.	Vizualizacija scenos fobijai.....	23psl.
7.	Vizualizacija uždarų patalpų fobijai.....	23psl.
8.	Vizualizacija žaibo fobijai.....	23psl.
9.	Vizualizacija kraujo fobijai.....	24psl.
10.	Vizualizacija šalčio fobijai.....	24psl.
V.	Išvados.....	25psl.
VI.	Literatūra.....	26psl.
VII.	Priedai.....	27psl.

I. ĮVADAS

Baimę jaučia įvairaus amžiaus, įvairios kilmės ir išsilavinimo žmonės. Be asmeniškų dalykų, juos gąsdina globalinės problemos: karai, terorizmo grėsmė, plintančios grėsmingos ligos ir t.t. Baimė yra tas variklis, kuris skatina pranašumo darbe ar tarpusavio santykiuose, o einant per gatvę pažiūrėti į abi kelio puses. Baimė ir nerimas verčia numatyti priemones sunkumams darbe ar moksle įveikti. Jei neegzistotų baimė, neįmanomas būtų žmonių, kaip tautų, vienijamasis globalinėms problemoms spręsti. Be to, jei nebūtų baimės, mes nepatirtume malonumo užplūdus adrenaliniui įveikiant sunkumus. Baimė mums reikalingas instinktas, svarbesnis net už meilę. Nuo pat žmogaus atsiradimo žemėje baimė jam padėdavo įveikti problemas, kurias kėlė aplinka, grobuonys, ugnis. Deja, kai urvinius žmones pakeitė sudėtingiau mąstančios būtybės, baimė įgavo keistas, dažnai neproduktyvias formas. Dabar baimių daugiau negu bet kada anksčiau – mes bijome nesėkmės, bijome nebevaldyti situacijos, bijome pokyčių, nerimaujame ką apie mus pagalvos kiti.

Be šitų baimių dar egzistuoja specifinės baimės arba dar kitaip vadinamos fobijomis, perdėtos, nekontroliuojamos tam tikrų konkrečių objektų ar situacijų baimės, pavyzdžiui, skristi lėktuvu, kurios trukdo žmonėms normaliai tvarkytis savo gyvenimą.

1. Problema.

Fobijos skiriasi nuo visų kitų baimių ypatingo stiprumo jėga ir žmonių negalėjimu įveikti jas savo pačių jėgomis. Todėl iškyla problema, kaip vizualinėm priemonėm padėti įveikti jas. Kokios išraiškos formos turėtų būti panaudotos.

2. Tyrimo objektas

Dešimties plakatų ciklas: Fobijos pagal įvairių autorių mintis.

3. Tyrimo tikslas ir uždaviniai.

1. Išsiaiškinti kokie būdai padeda įveikti baimes.
2. Pritaikyti fobijų įveikimo būdus vizualizacijoje.
3. Parinkti kuo įtaigesnias autorių mintis plakatams.

4. Tyrimo hipotezė.

Žmogus, turintis tam tikrą fobiją, ir stebėdamas plakatą su tai fobijai skirta vizualizacija, atsipalaiduoja, tampa ramesnis, pratinasi prie baimės.

5. Aktualumas.

Tyrimais įrodyta, jog kas dešimtas žmogus, turi kurią nors fobijos rūšį. Tik labai maža grupė, turinčių tokių problemų, imasi jas spręsti. Plakatai - puikus būdas padėsiantis atsikratyti tokius negalavimus. Tai neužima nei daug laiko, nei pinigų, nes nebereikia vaikščioti į vizitus pas psichoterapeutus.

6. Naujumas.

Fobijų plakatuose vaizduojamos baimių situacijos, jie atrodo grėsmingai ir bauginančiai, todėl žmogus gali pradėti dar labiau bijoti. Šiuose mano plakatuose priešingai nei analoguose vaizdas nuteikia pozityviai.

7. Metodai.

Mano magistrinio darbo metodai: informacijos rinkimas, literatūros analizė, analogų ir prototipų analizė, informacijos apdorojimo metodas, gautų rezultatų išvados.

II. PLAKATAS

Plakatas – didelio formato spaudos lakštas su tekstu ir vaizdu leidžiamas agitaciniais, reklaminiais, informaciniais arba mokymo tikslais. Kaip taikomosios grafikos kūrinys turi atitikti šiuos reikalavimus: būti matomas iš didelio atstumo, būti lengvai suprantamas žiūrovui. Plakato kompoziciją sudaro vaizdiniai elementai, trumpas, kartais kelių rūšių šrifto tekstas. Plakato originalas kuriamas grafikos, tapybos, fotografijos priemonėmis, po to dauginamas spaustuveje. Dažniausiai būdinga vaizdo lakoniškumas, dekoratyvas, simbolika, ryškios spalvos, raiškus šriftas, didelis formatas. Pagal tematiką plakatas būna visuomeninis, kultūrinis, politinis, reklaminis. Plakato užuomazgos atsirado XVI a. Vokietijoje. Plakatas susiformavo iš afišos XIX a. II pus. Prancūzijoje, Vokietijoje. Lietuvoje plakatus imta kurti XX a.

1. Plakato istorija.

Nors litografija buvo išrasta 1798 metais, iš pradžių buvo pernelyg lėta ir brangi naudoti plakato gamybai. Dauguma plakatų buvo nespalvingi ir nedizaineriški ksilografinės klišės arba metalų graviūros. Visa tai pasikeitė su Chereto “trijų akmenų litografijos procesais” proveržiu, kuris leido menininkams pasiekti kiekvieną vaivorykštės spalvą - nuo raudonos, geltonos iki mėlynos ir jų atspalvių. Nors procesas buvo sunkus, tačiau rezultatas buvo puikus: intensyvios spalvos ir tekstūros, su didinga skaidruma ir

niuansais, kuriuos neįmanoma išgauti kitose žiniasklaidos priemonėse (net iki šių dienų). Šis gebėjimas derinti žodį ir vaizdą, patrauklus ir ekonomišką formatą, pagaliau padarė litografinį plakatą kaip galingą naujovę. Nuo 1870 metų, Paryžiuje jis tapo dominuojančia masinės komunikacijos priemone sparčiai augančiuose miestuose Europoje ir Amerikoje. Paryžiaus, Milano ir Berlyno gatvės buvo greitai paverstos “meno galerija gatvėje”, ir atvedė į šiuolaikinio reklamos amžių.

Cher, Jules. El Dorado, 1894m.

Cher, Jules. - Fumar el Papel, 1895m.

Per 1890 metus, Prancūzijoje laikotarpis vadinamas “Belle époque”, kuriuo metu plakatu labai susižavėjo. 1891m. Toulouse – Lautrec’o pirmasis plakatas “Moulin Rouge”, pakeitė plakatų statusą vaizdajamąjį meną. Prancūzijoje padaugėjo plakatų parodos, žurnalų, atsirado poreikis plakatui. Ankstyvą dešimtmetį, novatoriškas Paryžiaus pardavėjas Sagot’as išvardijo apie 2200 įvairių plakatų, savo pardavimo kataloge. 1894m., Alfonsas Mucha, čekų darbininkas Paryžiuje, sukūrė pirmąjį Art Nouveau plakato šedevrą. Gėlėtas, įmantrus stilius gimė per naktį, kuomet Mucha spaudė plakatą su Sarah Bernhardt, ryški aktorė, kuri “šturmavo” Paryžių. Panaudojant Rafaelio kūrybos akcentus, dailės ir amatų judėjimą bei Bizantijos meną, šis stilius pradėjo dominuoti Paryžiaus rinkoje per ateinančius dešimt metų, ir tapo pagrindine tarptautiniu dekoratyvinės dailės judėjimu iki I - ojo pasaulinio karo.

Toulouse-Lautrec. Moulin Rouge, 1891m.

Mucha, Alfonsas. Biscuits Lefèvre-utile, 1897m.

1880-aisiais plakatą pamažu perėmė kitos šalys, tačiau greitai perėjo “Belle époque” laikotarpis. Kiekvienoje šalyje plakatas iškilo viešumon švęsti visuomeninių, unikalių kultūros institucijų. Prancūzijoje kavinių (įskaitant absentas ir kitų alkoholinių produktų) kultas buvo visur; Italijoje operos ir mados, o Ispanijoje bulių kautynių ir festivalių; Olandijoje literatūros ir produktų į namus; Vokietijoje prekybos mugių ir žurnalų, Britanijoje ir Amerikoje literatūros žurnalų ir cirko kultas. Nepaisant kryžminių mainų, nacionalinis skiriamasis stilius tapo labiaupatomas, kaip “Belle époque” progresavo. Olandijos plakatai buvo pažymėti atrama ir tvarkingumu; Italijos plakatai apie jų dramas ir didinga padėtį; vokiečių plakatai jų tiesumas ir Vidurinių amžių filosofija. Visagalė Prancūzijos įtaka rado atsvarą.

Anonimas. Magazzini Nazionale Tessuti Mode Confezioni, 1905m.

Leyendecker, Joseph. The Century August Midsummer Holiday Number, 1896m.

Art Nouveau po amžiaus grįžo ir tęsėsi, nors jis prarado daug savo dinamiškumo per visišką mitaciją ir kartojimą. Lautrec Toulouse mirtis 1901m. ir Muchos ir Chereto(kurie abu pasuko į tapybą) plakatų stiliaus atsisakymas ištuštino Paryžių naujajame amžiuje. Tuštumą užpildė jaunas italų karikatūristas vadinamas Leonetto Cappiello, kuris atvyko į Paryžių 1898 metais. Stipriai įtakotas Chereto ir Toulouse-Lautrec'o, Cappiello atmetė įmantrų Art Nouveau. Vietoj to jis telkė dėmesį į vieną paprastą vaizdą, dažnai komiškas ar keistas, kuris nedelsiant užfiksuoja žiūrovo dėmesį ir užima bulvaro vaizduotę. Jo 1906m. Maurin Quina absento plakatas, išdykęs žalias velnias ant juodo fono, su paprastomis raidėmis, pažymėtas subrendintu stiliumi, kuris galėjo dominuoti Paryžiaus plakatų mene iki Cassandr'o pirmųjų Art Deco plakatų 1923m. Šis gebėjimas kurti prekinio ženklo tapatumą, Cappiello pripažintas kaip šiuolaikinės reklamos tėvu. Tuo tarpu, menininkų, dirbančių Škotijos Glasgow mokykloje, Austrijos Vienos secesijos ir Vokietijos Deutscher Werkbund'as taip pat buvo pertvarkyti Art Nouveau ekologiško požiūriu. Šios mokyklos atmetė kreivinis ornamentika, bei funkcionalizmo geometrinę struktūrą. Svarbiausias rezultatas šių modernistų bandymas buvo plakatų stilius, kuris buvo pradėtas 1905m. Lucien Bernhard Berlyne ir Miunchene pagal Liudviką Hohlweina. Plakatų konkursą rėmė Preister rungtynės, Bernhard panaudojo naują piešimo priėjimą dviem didelėms

rungtynėms ir parašė virš jo firmos pavadinimą pastorintomis raidėmis. Akivaizdus dizaino paprastumas laimėjo konkursą. Bernhard'o natūralaus minimalizmo išryškėjimas spalvų plokštumos ir formos kitas žingsnis kuriant abstraktų ir modernų meną.

Cappiello, Leonetto. Cachou Lajaunie , 1900m.

Menininkas nežinomas. Venecija in Wien (Venecija Viena) - Die Fläche II, 1908m.

Bernhard, Lucian. Breisgau-Perle, c. 1914m.

Pirmasis pasaulinis karas suteikė naują vaidmenį plakatams: propagandą. Iš tiesų karas atvedė į didžiausias reklamos kampanijos dienas, krizinis karo laikotarpio komunikacijoms reikėjo kiekvienos kovojančios priemonės: nuo lėšų pritraukimo, įdarbinti kareivius bei didinti savanorių pajėgas, spartinti gamybą ir provokuoti priešą. Amerikoje vien pagaminta apie 2500 dizaino plakatų. Puikios Amerikos reklamos pamokos nebuvo prarastos dėl bolševikų, kurie grąžino plakatui meną padėti laimėti pilietinį

karą prieš “baltus”. Leninas ir jo pasekėjai suteikė būti propagandos meistrų pionieriais, ir plakatas tapo ginklu, kurį būtų galima panaudoti visur.

Verrees, J. Paul. Join the Air Service and Serve in France , 1917 m.

Moor, Dimitri. Be On Guard!, 1921m.

Po pirmojo pasaulinio karo, Art Nouveau ekologinis įkvėpimas atrodė vis labiau nereikšmingas industrinėje visuomenėje. Naujas realijas buvo geriau išreikšti šiuolaikinio meno judėjimu Kubizmu, Futurizmu, Dada ir Ekspresionizmu, visa tai suteikė didelę įtaką grafiniam dizainui. Tarybų Sąjungoje, konstruktyvizmo judėjimas užkariavo XX amžių su uždaviniu sukurti naujas technologijas. Kazimiero Malevičiaus Statomas Suprematizmo judėjimas (Rusijos atauga kubizmo-futurizmo), konstruktyvistai sukūrė “agitacinio” stiliaus kompoziciją, kuri pažymėta stipriomis įstrižainėmis, fotomontažu ir spalva. El Lissitsky, Aleksandro Rodchenko, Gustavo Klutsio ir Stenbergo brolių konstruktyvizmo darbo pavyzdys, galėtų turėti didelės įtakos Vakarų dizainui, visų pirma per Bauhaus ir De Stijl judėjimą. Mokslinė kalba dizainas išpopuliarino naują tarptautinį judėjimą vadinamu Art Deco. Šiame mašinių amžiaus stiliaus, galia ir greitis tapo pagrindinėmis temomis. Figūros buvo supaprastintos ir racionalizuotos, kreivas blankas pakeistas elegantišku. Art Deco parodė parodė plačią grafikos įtaką : nuo šiuolaikinio meno judėjimų Kubizmo, Futurizmo ir Dados, taip pat Vienos secesijos, Rusijos konstruktyvizmo, egzotiškų menų iš Persijos, Egipto, Afrikos. Sąvoka Art Deco yra kilęs iš “

Dekoratyvinių menų” parodos 1925m. Paryžiuje, kuris pasirodė esąs įspūdingas stilius vitrinai. Paryžiuje, Cappiello karikatūros stilius užleido geometrinius, intelektualinius Cassandr’o vaizdus, kurie išpopuliarino oro teptukų technologiją kuri suteikė mašiną jo nuotraukoms. Jo baisūs plakatai Normandie, Statendam ir Atlantique su vandenynų laineriais tapo pramonės amžiaus ikonomis. Art Deco stilius kitaip negu Art Nouveau, greitai išplito visoje Europoje. Art Deco stiliaus, pavyzdžiui, Art Nouveau prieš jį, greitai išplito visoje Europoje.

Stenberg, Vladimiras & Gyorgy. Atidaryti prenumerata leidinys New World (Novymir), 1926m.

Riccobaldi Giuseppe. "Fiat" 1500, 1935 metais.

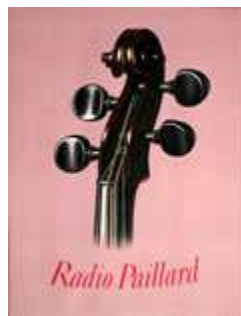
Cassandre, AM Italia - Cosulich Lloyd Triestino - Adria, c. 1935m.

Po Antrojo pasaulinio karo plakatas vėl atliko didelį komunikacijos vaidmenį, tačiau šį kartą jis dalinosi su kitomis žiniasklaidos priemonėmis, visų pirma su radijo ir spaudos dėmesiu. Iki šio laiko

labiausiai plakatai buvo spausdinami naudojant serijinės gamybos nuotraukos ofsetą, kur atsvaros taškas buvo matyti modeliai laikraščiuose ir žurnaluose. Panaudoti fotografiją plakatams, pradėta Sovietų Sąjungoje, dabar jau tapę dažnu reiškiniu. Po karo plakato paklausa sumažėjo daugelyje šalių kai televizija tapo papildomu konkurentu. Paskutinis klasikinio litografinio plakato atodūsis įvyko Šveicarijoje, kur vyriausybė stirpia skatino poligrafijos pramonę ir plakatų gamybą. Standartinio plakato sukūrimas ir nacionalinio kiosko sistema 1914 metais buvo papildoma pagalba. Patrauklus Šveicariškas precizijos jausmas - tai stilius kuris vystėsi per Antąjį pasaulinį karą ir ankstyvajame penkiasdešimtmetyje Bazelyje. Didelį pasitenkinimą duoda kasdienių daiktų panaudojimas milžiniškose piktogramose, kur šaknys siekia Luciano Bernhard "Plakatstil" ir siurrealistų judėjimą. Stilius priklauso nuo įspūdingų Šveicariškų spaudos sukurti savo nuostabų trompe l'oeil poveikį. Vaizdinė elegancija dažnai buvo derinama su švelniu humoru. Penkiasdešimtyje litografijos spausdinimo pabaiga, Leupin, Brun ir kiti Bazelio "Sachplakat'o" menininkai perėjo į humoristinis stilius kur buvo mažiau priklausomi nuo sodrios spalvos ir tekstūros.

Cardinaux, Emilis. PKZ - Confection Kėlyje, 1908m.

Birkhauser, Petras. Radijas Paillardas, 1945m.

Leupin, Herbert. Eptinger (Burbulai), 1945m.

Šveicarijos plakato dominavimas ir toliau augo vėlyvajame penkiasdešimtmetyje su nauju grafinio stiliaus plėtojimu, kuris turėjo Bahauzo šaknis. Stiprus juodų ir baltų tipografijos elementų pasiklojimas naują stilių padarė žinomą kaip Tarptautinės Tipografijos stilių. Rafinuotos dizaino mokyklos Ciuriche ir Bazelyje pradėjo naudoti matematinio tinklelio stilių, griežtos grafines taisyklės ir juodai balta fotografija pateikia aiškia ir logišką struktūrą. Visa tai tapo vyraujantis grafinio dizaino stilius pasaulyje septyniasdešimtaisiais, ir toliau didina savo įtaką ir šiandien. Šveicarijos kalbos problema (trijų pagrindinių kalbų tokioje mažoje šalyje) tapo pasaulinio masto problema, ir ten labai reikėjo aiškaus žodžio ir simbolio. Tuo pačiu metu, labiau atsipalaidavusiu ir intuityviu požiūriu pasinaudojo keletą šalių, visų pirma JAV ir Lenkija. Philip Meggs panaudoja plačią sąvoką "Konceptualus Vaizdas" apibūdinti naują iliustracijos stilių, kurį laisvai pasiskolino iš siurrealizmo, pop art ir ekspresionizmo. Garsus pavyzdys buvo Milton Glaser 'o 1967 metais Bob Dylan įrašų albumas. Glaser kristalizuotas muzikanto kontrkultūros pranešimas, vaizduodami savo ilgus plaukus, kaip gausios, tekančios vaivorykštės bangos. (Glaser'o plakatai būtų numatyti trumpalaikis, bet įspūdingo psichodelinio plakato manija JAV, kuris priminė gėlių franšizės Art Nouveau, pulsuojančią OP-Art vaizdus ir keistas priešpriešas iš Siurrealizmas). Glaser'o "Push Pin" studija buvo suorganizuota kaip kūrybiškumo ir dinamiško plakato mokyklos Lenkijoje nuo 50 iki 80 metų. Lenkijos mokykla tapo žinoma pašaipiu ir žurnų išsiveržimu įvairių siurrealizmo skatinant valstybės kontroliuojamos teatro ir kultūros organizacijų. Kiti meistrai įtraukti į Konceptualųjį Vaizdą Armando Testa iš Italijos, Giunteris Rambow iš Vokietijos ir Nicolas Troxler iš Šveicarijos.

Muller-Brockmann, Josef. Musica Viva - sausis 6, 1961m.

Hofmann, Arminas. Pasakykite, 1963m.

Menininkas nežinomas. Automobiliai Meilė Shell ", 1960m.

Tarptautinis tipografijos Stilius pradėjo prarasti savo energiją septyniasdešimtaisiais. Daugelis kritikavo už tai, kad jis šaltas, formalus ir dogmatiškas. Jaunam mokytojui Bazelis pavadintas Wolfgang Weingart vadovavo rūmų sukilime, kuris atvedė į šiandienos dominuojantį grafinį stilių ir gerai žinomas kaip Post-Modernus dizainas. Weingart eksperimentavo su ofsetinės spaudos procesu gaminant plakatus, iš to atsirado sudėtingas ir chaotiškas, žaismingas ir spontaniškas - visi didžiulis kontrastas savo senolių mokymo. Weingart iškiliaspaudės išlaisvinimas buvo svarbus pagrindas keletą naujų stilių, nuo Memfio ir Retro. Plakato įvaizdis ir vaidmuo pasikeitė per pastarąjį šimtmetį norint patenkinti

besikeičiančius visuomenės poreikius. Nors jo vaidmuo yra mažiau centrinis, nei ji buvo prieš 100 metų, plakatas vystysis toliau, kompiuteryje.

Troxler, Niklaus. McCoy Tyner, 1980m.

Weingart, Wolfgang. Schreibkunst, 1981m.

2. Lietuviškas plakatas.

Lietuviško plakato kelias pradėtas 1863 m. sukilimo dienomis, tęsėsi amžiaus pradžioje nacionalinio atgimimo terpėje ir išpuoselėtas Nepriklausomoje Lietuvoje, penktojo dešimtmečio pradžioje buvo grubokai nutrauktas. Tai įvyko tuomet, kai lietuviškas plakatas jau buvo išsiugdęs savą mokyklą ir pelnęs tarptautinį pripažinimą. Jei pirmoji rusų okupacija išsklaidė ir sunaikino dalį dailininkų, negailestingai suardė plakatą išauginusias visuomenines struktūras, likvidavo jį kaip reiškinių. Po karo gausiai leistas tarybinis lietuvių plakatas, buvo visai kitas reiškinys, nors iš dalies jį kūrė tos pačios mokyklos auklėtiniai. Prieštaringa buvo jo tolesnė raida - nuo visiško nuopolio iki naujo pakilimo, prasidėjusio septintajam dešimtmetį. Aptartojo laikotarpio lietuvių plakatai vystėsi laisvai, be politinės kontrolės. Jie buvo leidžiami įvairių institucijų bei organizacijų, kuriams palyginti nedidelio būrelio dailininkų, paprastai skiriančių plakatui tik savo kūrybinės energijos nuotrupas. Iš pradžių jis nebuvo aukšto meninio lygio, neturėjo ryšių su garsiomis to meto Europos ir pasaulio plakato mokyklomis bei audringa jų veikla: tūkstančiai išleidžiamų plakatų, dailininkų susivienijimais,

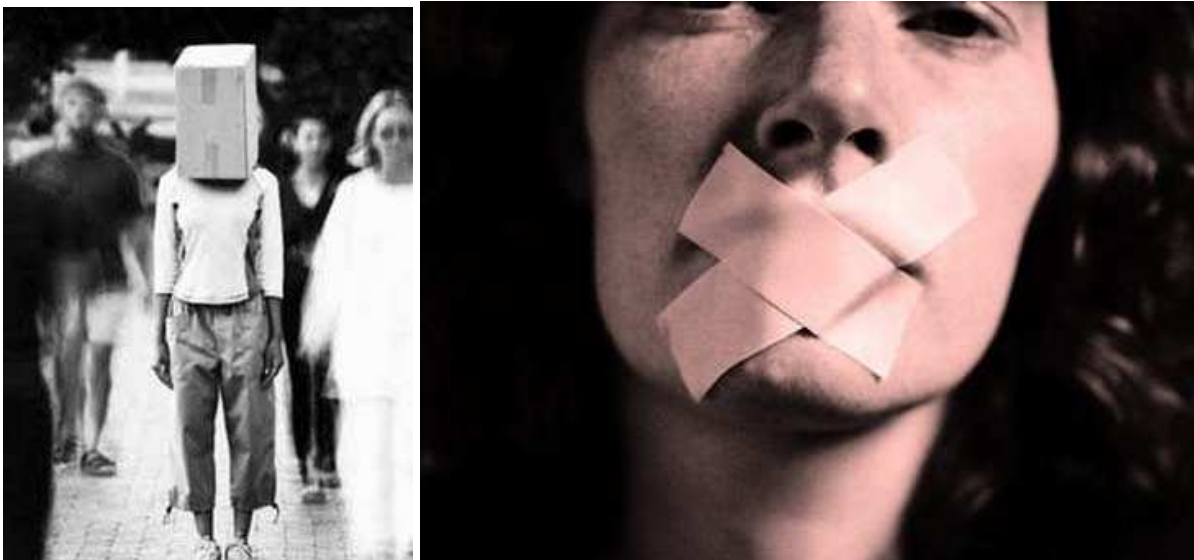
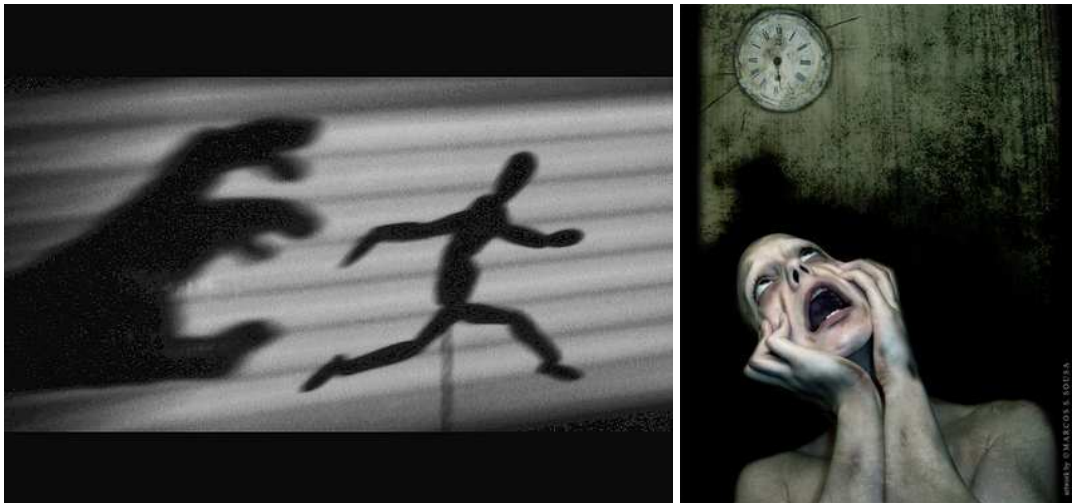
leidžiamais žurnalais, teoriniais veikalais bei gausiomis parodomis. Tada, kai Europos miestai tapo “Rudens salonu”, kaip prancūzų rašytojas E. Zolia pavadino plakatais pasipuošusio Paryžiaus gatves, Lietuvoje išleidžiami tik pavieniai lakštai. Jų autoriai ėmėsi plakato ne dėl profesinės meilės jam, o būtinybės verčiami – tai buvo reikalinga Lietuvai. Kažin ar M. K. Čiurlionis, A. Žmuidzinavičius, P. Rimša domėjosi to meto plakatų meistrų – H. Toulouse – Loutrec’o, A. Mucha’os, Ch. R. Mackintosh’o, brolių Beggarstaff’u, W. Bradley’o, T. T. Heine’s, L. Holwein’o kūryba, bent lietuvių plakatuose nėra jokių tuo domėjimosi pėdsakų. Jie kūrė plakatus ne dėl to, kad savo plakatais skelbtų apie lietuvių tautinio sąjūdžio žingsnius, apie tai, kad ši europiečių nurašyta tauta dar gyva. Pirmaisiais Lietuvos Respublikos gyvavimo metais P. Kalpokas, V. Jomantas taip pat buvo jo vakarų Europoje, tačiau ir jų kūryboje nėra ryškesnių tuomet ten madingų stilių – Bauhauso, de Stijil, futurizmo įtakos, nors aiškiai matyti, kad Europos pamokos jiems praėjo ne veltui. Veliau į sceną ateina jaunieji – lietuviškosios mokyklos auklėtiniai, puikiai susipažinę su Europos dailės gyvenimu ir mokantys tomis žiniomis naudotis savo kūryboje. Lietuviškas plakatas vaizdžiai atspindėjo visuomenės siekius, jos darbus, gyvenimo sėkmes ir nesklandumus. Jo kaip informatoriaus ir propagandisto reikšmė Respublikos gyvenime, ypač pirmąjį jo gyvenimo dešimtmetį, buvo didelė. Būdamas kelrodžiu, padėdamas žmonėms susivokti sudėtinguose įvykiuose, konsoliduodamas tautą, daug metų caro administracijos, sulenkėjusių dvarininkų bei dvasininkų skaldytą ir stumdytą, jis ugdė jos pilietišką patriotizmą. Lietuvos dailininkų kūrybos apdovanojimai 1973 m. Paryžiuje buvo svarbiausias toks aukštas mūsų tarpukario dailės įvertinimas, o tai, kad nemažai apdovanojimų buvo skirta už plakatus, rodo jo meninę brandą. Tuo galima įsitikinti ir vartant dabar gausiai leidžiamus įvairių pasaulio šalių plakatų albumus. Lyginant svetur, tuomet kurtus plakatus su ketvirtąjo dešimtmečio lietuviškais, kad jie niekuo nenusileidžia.

3. Plakatų poreikis ir pritaikomumas

Plakatas yra paprastai spausdinamas popieriaus skelbimas ar reklama, kuri yra eksponuojami viešai. Nesvarbu, ar skatinant produktą, įvykių ar nuotaikos, plakatas turi nedelsiant pagauti praeivio dėmesį. Nėra nustatytas būdas pasiekti šį tikslą; sėkmė gali atsirasti, pavyzdžiui, iš trumpo momentinio poveikio, ryškaus dizaino ar prabangaus šaukinio išpuoštas meno kūrinys. Plakatų paklausa visuomenėje yra labai plati ir efektyvi. Ypač komercinių plakatų. Plakatų paklausa visuomenėje tikrai nemažėja. Atsižvelgiant į tai, kad grafinio dizaino technologijos su lig kiekviena diena vis progresuoja, gatves puošia sėkmingai integruoti į aplinką kokybiški, stilingi, spalvingi plakatai, vitrinos ir kita vizualioji informacija.

III. Prototipų analizė

Fobijoms bei baimėms skirti plakatai dažniausiai būna tamsūs, niūrūs, depresuojantys ir sukeltantys dar didesnes baimės formas. Tačiau jų pagrindinis tiklas ne mažinti baimę, o iliustruoti fobijos rūšį. Taip būna iliustruoti įvairūs straipsniai, psichologinės knygos. Tokių iliustracijų pagrindinė išraiška – nuotrauka, kurioje vaizduojamas žmogus, kažko bijantis, sunerimęs, kupinas nepasitikėjimo ir bejėgiškumo. Dominuojančios spalvos: juoda pilka,

IV. Sukurto objekto koncepcija ir analizė

Fobija – tai įkyri nekontroliuojama baimė. Psichologai dažniausiai išskiria trijų tipų fobijas. Tai:

- Specifinių objektų arba situacijų (gyvačių, lėktuvų, aukščio ir kt.) fobija.
- Socialinė fobija (baimė atrodyti kitiems netikusiam, baimė sakyti viešą kalbą ir pan.).
- Agrorafobija (baimė būti įsivaizduojamoje nesaugioje vietoje, pavyzdžiui ne namuose, arba paniška baimė būti viešumoje).

Specifinė baimė kaip fobija įvardijama tada, kai ji yra nekontroliuojama ir trukdo tvarkyti gyvenimą. Fobijoms peno suteikia vaizduotė ir polinkis tikėtis blogiausio. Fobijos gali būti paveldėtos,

susiformavusios dėl traumuojančios patirties, dėl tėvų netinkamų pamokymų arba stebint draugus ar per žiniasklaidą transliuojamus vaizdus. Kai kurių objektų, pavyzdžiui, gyvūnų arba minios, baimės linkusios persiduoti iš kartos į kartą. Fobijos dažniau vargina depresija sergančius žmones. Šios fobijos paprastai prasideda vaikystėje arba paauglystėje, ankstyvoje jaunystėje ir negydomos gali tęstis dešimtmečiais. Labai retai fobijos praeina be gydymo, savaime. Radiacinė liga, veneriniai susirgimai ir ypač pastaruju metu AIDS yra dažniausios ligos, kurios tampa fobijų objektu.

Mano pasirinktos 10 populiariausių fobijų, su kuriomis galbūt kovojame kiekvienas. Iki tol reikėjo nemažai pasidomėti, kurios fobijos yra aktualiausios. Iš neoficialios apklausos tyrimų pasirodo, jog dažniausiai pasitaikanti skrydžio arba aukščio baimė. Dėl to nemažai žmonių vengia kristi lėktuvu, aukštų pastatų ir t.t. Suradus 10 populiariausių baimių, imta galvoti kokie vizualizacijos būdai padėtų atsipalaiduoti ir po truputėlį priprasti prie fobijos, kol galų gale visai išnyktų. Su kiekviena baimės rūšimi pateikiamos atsiradimo priežastys ir tam tikri įveikimo būdai. Pasitelkiant jų analize formuojama plakatų vizualizacija. Plakatų įtaigai padidinti pasirinkta filosofų, rašytojų, žurnalistų įvairios mintys, susijusios baimės situacija. Žiūrėdamas šias vizualizacijas žmogus pasineria į relaksacinę būseną.

1. Vizualizacija vandens fobijai.

Evoliucija lėmė, kad žmogus yra labiau žemės būtybė nei vandens. Kai kurie specialistai mano, kad vandens baimę žmonės gali būti paveldėję iš savo tolimųjų protėvių beždžionių, kurios buvo blogos plaukikės. Dažnai vandens baimė atsiranda tiems, kurie kadaise vos nenuskendo patys arba matė skęstantį kitą žmogų. Gilių vandenų bijantys žmonės paprastai bijo nustoti kvėpuoti arba apskritai nebenuvaldyti kūno. Yra bijančių vandens gyvių, jūros ligos. Tačiau žmonės gali lengvai priprasti prie vandens. Išmokti plaukti gali net trejų metų vaikas. Taigi ir tie, kuriuos kamuoja vandens baimė. Dažnai pavyksta išlaisvinti iš baimės gniaužtų žmones, kuriems praeityje teko patirti traumuojančių su vandeniu susijusių išgyvenimų.

Pasak psichoterapeutų prie vandens reikia pratintis palengva. Svarbu išlikti atsipalaidavusiam. Lankyti plaukimo pamokas, stengtis pagerinti techniką, kurios dėka atsiras pasitikėjimas ir sugebėjimas susivaldyti, jei apims panika. Todėl ne veltui plakatui pasirinktas vandens dugnas, su aiškiu gyliu. Buvo galvota vandenį pateikti kiek kitokia forma, tačiau nuspręsta pasilikti prie pirminio varianto, kadangi žmogus bijo vandens dažniausiai dėl gylio, kad nebegalės kontroliuoti savo galimybių ir iškilti į paviršių. Iš daugybės judesio variantų nutarta, kad labiausiai žmogų imituoja atsipalaidavusį – išskėstos

kojos ir rankos. Žmogus vaizduojamas nuogas, tai rodo, jog jis jaučiasi gerai, nieko nebijo. Plonytis audinys, vos permatomas ant kūno sustiprina lengvumo jausmą. Talio mintis „Vanduo gyvybės šaltinis, kuris daro pasaulį lyg pripildytą dievais“ sako jog, jis stebuklingas, be kurio mes neišgyventume nė dienos, tad neverta jo bijoti. Iš vandens galime pasisemti geros energijos ir įspūdžių.

2. Vizualizacija tamsos fobijai.

Netekęs regos pojūčio sunerimsta beveik kiekvienas. Tačiau viena – kai tamsoje pasidaro šiek tiek nejauku, ir visai kas kita – paniškai jos bijoti. Laimė, tamsos fobija – viena iš lengviausiai įveikiamų. Geriausias „vaistas“ – pabūti pusiau pritemdytame kambaryje, užsidaryti duris ir šviesą gesinti pamažu. Visiems kurie turi tamsos fobiją, atrodo kad joje slypi visi blogiausi dalykai. Tačiau pagal Dao filosofiją “Tamsa neegzistuoja be šviesos” vadinasi jei šviesoje yra gerų dalykų, jų gali būti ir tamsoje. Nes diena nebūna be nakties. Tamsa skirta poilsiui, apmastytams, savojo “aš” paieškoms. Tai ramybės metas, kuomet galima pasinerti į kūrybą. Plakate laisvai išskėtos rankos leidžia figūrai tarsi drąsiai žengti tamsoje. Pamišti visus nuogastavimus ir pavojus. Kompozicinis centras figūros viršutinė dalis, kurį išryškina apšvietimas, bei saulės motyvas virš galvos. Lengva draperija uždengia likusią figūrą, tačiau šiek tiek paslaptinai prasišviečia nuogo kūno akcentai.

3. Vizualizacija ugnies fobijai.

Žmonija prieš daugelį amžių įveikė ugnies baimę - to padaryti nesugebėjo jokia kita rūšis, ir dabar ugnį naudojame savo būstui apšiltinti, raketoms paleisti ir pan, tačiau pasitaiko tokių atvejų kada žmogus bijo ugnies. Plakate vaizduojamas žmogus kylantis ugnies pagalba, tokiu būdu jam lyg suteikiama galia valdyti savo kūnu ugnį. Todėl tik nuo pačio žmogaus priklauso ar jis ją suvaldys ar ne. Figūra pridengta lengvučiu audiniu sklendi kartu.

Daugumoje kultūrų ugnį garbino visą laiką. Anot jų ugnis atneša daug malonės. Heraklitas sako „ Ugnis viską pasiima ir viską gražina“, tai tarsi sakytų žmogui kad jei ugnis iš tavęs kažką atėmė, būtinai gražins. Todėl neverta apgailauti dėl materialių dalykų, daug svarbiau dvasiniai momentai.

4. Vizualizacija aukščio fobijai.

Tai labai paplitusi baimė, ypač lengvos jos formos. Jei šios baimės nejaustume, būtų daug didesnė rizika nukristi nuo stogų ar uolų. Ją paveldėjome iš primatų – jiems pradėjus vaikščioti dviem kojomis ir leisti į slėnius, reikėjo apsauginio mechanizmo, kad nenukristų nuo uolų. Dauguma gyvūnų

aukščio nebijo. Ši baimė pasireiškia diskomfortu, neadekvačia baime, svaigimu arba panika, kai stovima ant aukšto pastato, aukštai iškelto automagistralės arba kalno.

Gana dažnai padeda vadinamoji sąlyčio terapija. Žmogus yra pamažu pratinamas būti toje situacijoje, kurios bijo, pradėdant nuo paprastesnės. Šiuo atveju kaskart save pratinti prie vis didesnio aukščio. Ši baimė gali būti tokia stipri, kad žmogus skrydžių vengia, nes bijo katastrofos, teroro akto arba to, kad jo likimą kontroliuos kažkas kitas. Baimės apimtas žmogus skrydžio metu gali pradėti vartoti alkoholį. Patys nervingiausi keleviai yra perfekcionistai ir labai daug pasiekę žmonės, kurie jaučia ypač stiprų poreikį kontroliuoti situaciją. Tarp bijančių skristi lėktuvu žmonių moterų 2 kartus daugiau negu vyrų. Dauguma šių žmonių nėra ieškoję pagalbos.

Skridimas lėktuvu yra pats saugiausias kelionės būdas, daug saugesnis nei važiavimas automobiliu. Savo jautrumą skrydžiui reikėtų mažinti palengva, kaskart skrendant ir įsitikinant saugumu. Prieš skrydį būtina atsipalaiduoti ir įsivaizduoti kokia bus sėkminga kelionė.

Figūros vaizdavimas aukštyje įkūnija laisvumą, ištiestos rankos tarsi bando apglėbti pasaulio platybes, šypsena ir geras nusiteikimas įrodo, jog žmogus nebijo. Plakate žmogus kyla į viršų virš miesto, palikdamas savo baimę ir negandas apačioje. Salomėjos Nėris savo lyrika prisideda prie relaksacinių minčių. Žiūrovą nuteikdama pozityviai savo mintim „Pajuski paukščio skrydį, išgirk žvaigždžių mintis, įkvėpk to laisvės oro...“. Siūlo pamatyti ir pasiekti tai, ką gali paukščiai, ar kiti skraidantys objektai.

5. Vizualizacija mirties fobijai.

Kiekvienas žmogus šiek tiek bijo mirties, ir sveika šios baimės dozė verčia mus būti budrius. Žmogaus gynybinės sistemos yra taip sutvarkytos, kad saugo jį nuo mirties. Gana dažnai mirties baimė kamuoja paauglius. Žmonės, kuriems teko su mirtimi susidurti akis į akį, jos bijo mažiau. Kamuojami šios baimės jaučia nerimą atsidūrę situacijose, kuriose gresia mirtis, liga ar fizinis sužalojimas, kartais jie net nenori apie tokias situacijas girdėti ar kalbėti.

Geriausias vaistas nuo mirties baimės – tai pasinėrimas į gyvenimą. Susitaikyti su mintimi, jog visi vieną dieną mirsime, o kol gyvename galime nuveikti daugybę darbų.

Plakate žmogus eina lyriškai pasitikti mirties, žinodamas jog tai tik trumpas kelias į kitą etapą. Ranka uždega šviesą kitam gyvenimui, kuris galbūt egzistuoja be kūno. Šonuose išskleista draperija simbolizuoja angelo sparnus. Žurnalistas Marius Metrikis gilindamasis į mirties aspektus sako jog – „Mirtis tai – tiltas tobulėjimo kelyje į kitą etapą.“

6. Vizualizacija scenos fobijai.

Daugelis mūsų neturi jokios patirties kalbėti prieš didelę žmonių auditoriją. Deja, niekas to nemokė nei vidurinėje mokykloje, nei aukštojoje. Aišku, jeigu žmogus dėstytojas, lektorius, advokatas, artistas, tai oratorinio meno yra išmokęs. Tačiau paprastų žmonių niekas nemokė ir jei kartais reikia pasisakyti viešai sukausto baimė.

Geriausias būdas pratintis prie minios palengva. Iš pradžių nedideliame draugų būryje pasisakyti, vėliau pereiti prie kaimynu bendruomenės ir t.t. Tokiu būdu baimė gali virsti adrenalinu. Nemažai scenos veikėjų savo baimę pavertė adrenalinu, ir kaskart eidami į sceną jaudinasi, bet jaučia nepasotinamą jausmą žengti vėl ir vėl ten. Rudolfas Platas pats turėdamas scenos baimę teigia: „Scenos baimė man yra bandymas elgtis taip, tarsi jos nebūtų“, tuo patvirtindamas jog gali lengvai įsivaizduoti esantis ne joje.

7. Vizualizacija uždarų patalpų fobijai.

Klaustrofobija yra viena labiausiai paplitusių įkyrių specifinių baimių. Ji kamuoja vieną iš dešimties žmonių. Apie 2 % žmonių diagnozuojama sunki klaustrofobija. Vyrai labiausiai bijo būti gyvi palaidoti, o moterys antroje vietoje nurodė baimę būti surištos. Psichologai mano, kad klaustrofobija gali būti įgimta, o vėliau traumuojančių patirčių įtvirtinta. Dauguma tokių žmonių linkę vengti liftų ir mažų patalpų. Yra tokių, kurie bijo būti gyvi palaidoti.

Kenčiant nuo klaustrofobijos reikėtų pamažu pratintis užėiti į uždaras patalpas, iš pradžių tokias, kurios nėra labai mažos, po to į vis mažesnes. Labai svarbu nepasiduoti šio pobūdžio baimei. Kad ir kokios atrodytų baimės realios, jos yra nepagrįstos. Nelaimingi atsitikimai eskalatoriuose ir liftuose pasitaiko retai, nes saugumo reikalavimai labai dideli.

„Žmogus yra begalybėje, tik turi save suvokti joje“ - Hegelio žodžiai patvirtina kad niekas šiame pasaulyje neturi tam tikros ribos, ypač žiūrint iš kuo didesnio masto. Savo ribas žmogus pats gali praplėsti. Plakatui pasirinkta ankšta patalpa ir iš jos lendanti figūra, kiaurai per sienas. Plėtimosi įspūdi sustiprina besiskleidžianti nuo kūno draperija. Koja padėta į priekį, pasirengusi žengti žingsnį ir ištrūkti.

8. Vizualizacija žaibo fobijai.

Žmonėms, turintiems tokią fobiją, žaibas ir griaustinis kelia širdies virpulius ar netgi prakaitavimą. Kartais tokie asmenys, kurie bijo būti nutrenktais, netgi persikrausto į saugesnes vietas,

kurių nepasiekia žaibai. Kaip teigia mokslininkas Johnas Westefeldas, 2006-ųjų metų studentų apklausos metu paaiškėjo, kad 73 proc. iš jų turi lengvą perkūnijos baimės formą, tačiau gėdijasi tai pripažinti.

Vizualizacijoje figūra vaizduojama šonu, kovojanti su žaibais. Iš dešinės pusės žaibas pereina į kairę pro figūrą į audinio pavidalą ir nebelieka. Visas kūnas įsitempęs, pasirengęs būti bebaimiu, stipresniu už žaibo jėgą.

Anot Senekos “Drąsiau pakilk prieš dangaus grūmojimus ir pasauliui iš visų pusių užsidegus pagalvok, jog visa tai vyksta ne dėl tavęs...”, perkūnijos ir žaibai trankosi ne dėl to kad kažką išgąsdinti, o dėl to kad tai įprasti gamtos reiškiniai, kaip lietus ar sniegas, debesuotas dangus ir pan.

9. Vizualizacija kraujo fobijai.

Ši baimė kamuoja apie 5 % gyventojų, tarp kurių daugiau moterų. Pamatę kraują, jie neretai nualpsta, nes staiga sulėtėja širdies susitraukimų dažnis ir sumažėja kraujospūdis – įvyksta vadinamoji vazovagalinė reakcija. Kraujo baimė dažnai paveldima, nors ji gali būti išprovokuota traumuojančios patirties. Vien nuo minties, kad pamatys kraują, šios baimės kamuojamas žmogus gali nualpti, pajusti pykinimą ar nerimą arba imti dažniau kvėpuoti.

Tokia baimė gali turėti rimtų pasekmių, ypač jei pradedama vengti reguliarių medicinos procedūrų. Neigimas tik nustumis baimę giliau į pasamonę ir trugdys ją įveikti. Svarbu suprasti, kad pamatę kitų žmonių kraują neįmanoma nukentėti. Ugdyti ištvermę, žiūrint smurto scenas bent po kelias sekundes ar minutes, dar vienas būdas save pratinti prie kraujo.

Plakate dominuoja žalia spalva, kuri simbolizuoja gyvybę, o kraujas tai ir yra gyvybė, raudona draperija simbolizuoja kraujo lašą. Iš rankų išdygstantys lapeliai, kraujo pagalba, prisikelia naujam gyvenimui.

„Kraujo lašas – trapi gyvybė“, hiperpolizuodama sako, jog netekdami lašo kraujo rizikuojame savo gyvybe ir ne bijoti reikia kraujo, o saugoti jį.

10. Vizualizacija šalčio fobijai.

Tikimybė sušalti padidėja būtent tada, kai žmogus bijo šalčio. Daugelis žmonių bijo dėl to, kad tokia situacija reta ir jie nėra prisitaikę prie tokių sąlygų. Kaip žinome šaltį galime sumažinti šilčiau apsirengę ir galvojant apie šiltus dalykus: laužo šilumą, šiltus rūbus, kaitrią saulutę.

Šioje vizualizacijoje vaizduojamas žmogus iš savęs skleidžia šilumą, ugneles rankose, ir ištirpdo šaltį, kuris draperijos pavidalu kyla į dangų. Kadangi aplinka šalta, žmogus skleisdamas šilumą nebebijo to esančio šalčio.

Sartas jau senai buvo pastebėjas, kad šaltį galime patys sumažinti: „Šaltį apmaldome mums iš prigimties duota galia“. Todėl neverta panikuoti kai šalta.

V. Išvados

Pasak psichologų yra nemažai būdų atsikratyti fobijų arba bent susigyventi su jomis taip, kad netrugdytų gyventi. Vienas iš pagrindinių būdų pripažinti savo baimę, ir pagalvoti kaip ji blogina gyvenimo kokybę, jog būtų stimulus ką nors keisti. Kitas pratinti save prie tos situacijos, kurios bijote. Stengtis pamažu susidurti su ja. Pamažu atsiras pripratimas, sumažės jautrumo, pavyzdžiui, “liftui” slenkstis. Tai kartojant baimė mažės. Dar vienas būdas – vizualizacija. Pabandyti save įsivaizduoti toje situacijoje, kurios bijote. Visa tai reikia daryti pamažu, kol save įtikinsite jog nepagrįstai bijote. Efektas bus palaipsnis ir panašus kaip susidurimas su pačia situacija.

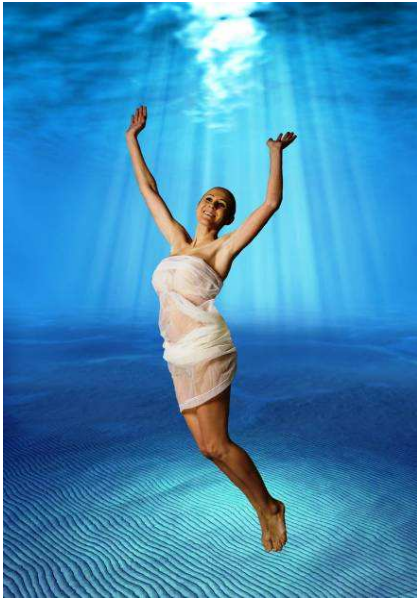
Išanalizavus analogus ir prototipus, būtų galima teigti juo jie sukelia daugiau baimės, negu ją mažina. Visi jie niūrūs, dvelkiantys depresija ir dažniausiai informuoja apie fobijų rūšis. Todėl norėjosi sukurti plakatą – kaip vizualinę priemonę relaksacijai. Manau tai pavyko ir žiūrovas, stebintis plakatų ciklą pamiršta savo baimes, bei atsipalaiduoja, nusiramina.

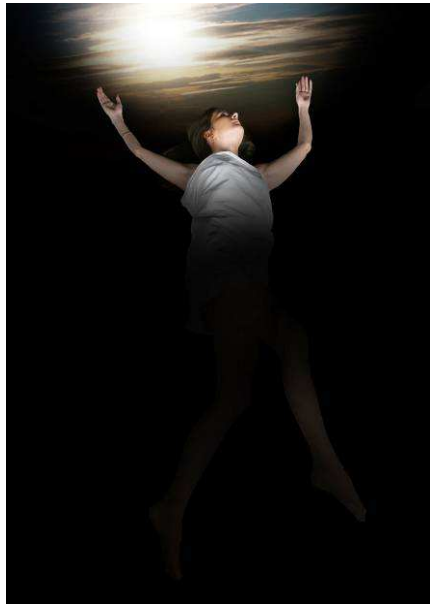
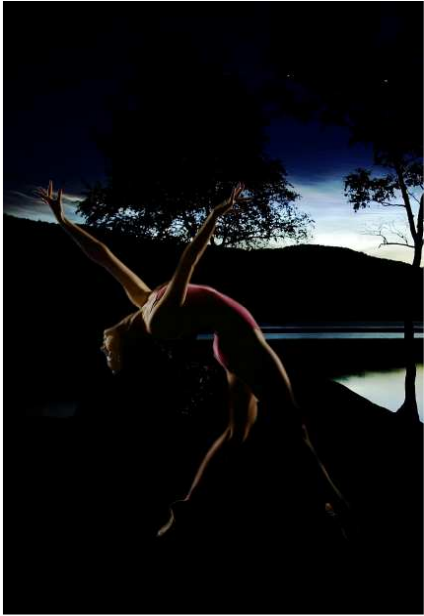
VI. Literatūra

1. <http://translate.google.lt/translate?hl=lt&sl=en&u=http://www.internationalposter.com/about-poster-art/a-brief-history-of.aspx&ei=zLktTb7SDoeDhQfAzdXLCQ&sa=X&oi=translate&ct=result&resnum=3&ved=0CD0Q7gEwAg&prev=/search%3Fq%3DPOSTER%2BHISTORY%26hl%3Dlt%26prmd%3Ddivns>
2. Michael Clarkson. **Kaip įveikti baimės: nuo nežinomybės baimės iki baimės skristi lėktuvu** / iš anglų kalbos vertė Laima Gylienė – Vilnius: Alma littera, 2005.
3. <http://www.medicine.lt/index.php?pagrid=leidiniai&subid=gm&strid=5147>
4. <http://lt.wikipedia.org/wiki/Plakatas>
5. http://www.kraujas.lt/?lt/kraujas_blogas/6/comments
6. Liucijus Anėjus Seneka. **Gamtos klausimai**/ iš lotynų kalbos vertė Dalia Dilytė – Vilnius: Pradai, 2002.
7. http://translate.google.lt/translate?hl=lt&sl=en&u=http://global.japandesign.ne.jp/050713.html&ei=uEXkSsa8NYqKnQOyv_CiCw&sa=X&oi=translate&ct=result&resnum=4&ved=0CBUQ7gEwAw&prev=/search%3Fq%3Dnowadays%2Bjapan%2Bdesign%26hl%3Dlt

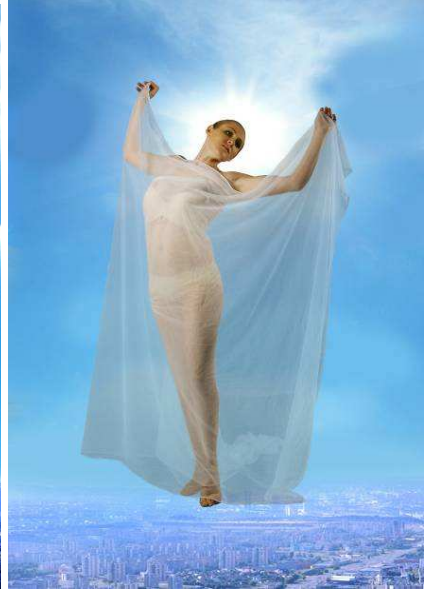
VIII. Priedai

Eskizai

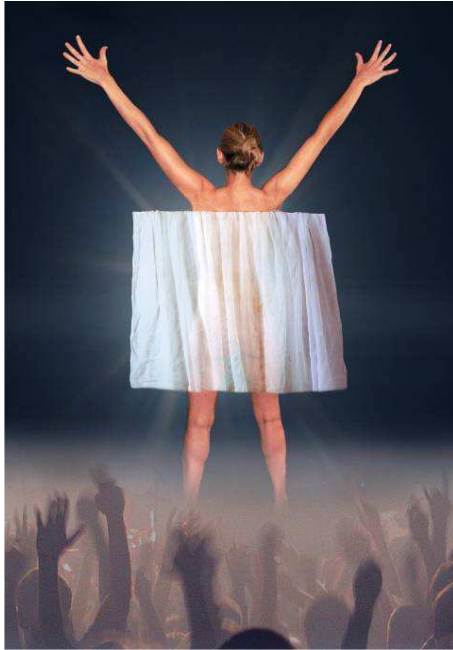

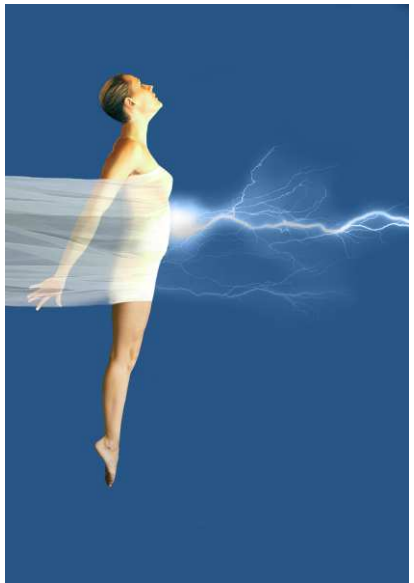

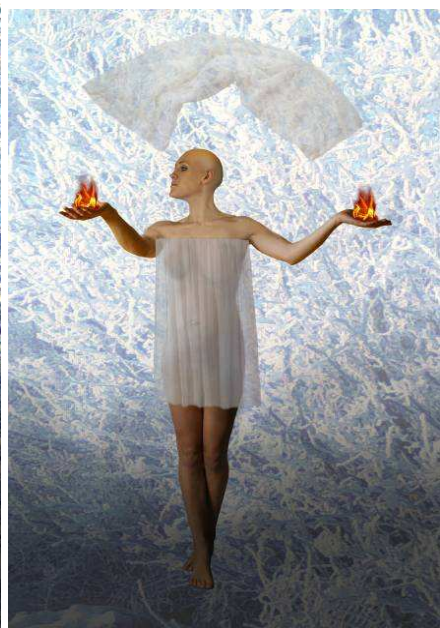
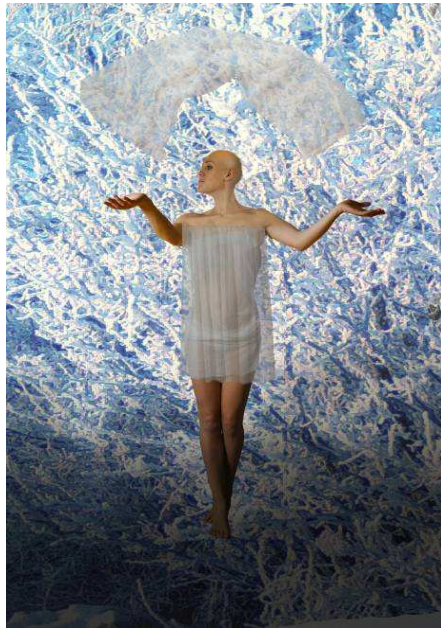

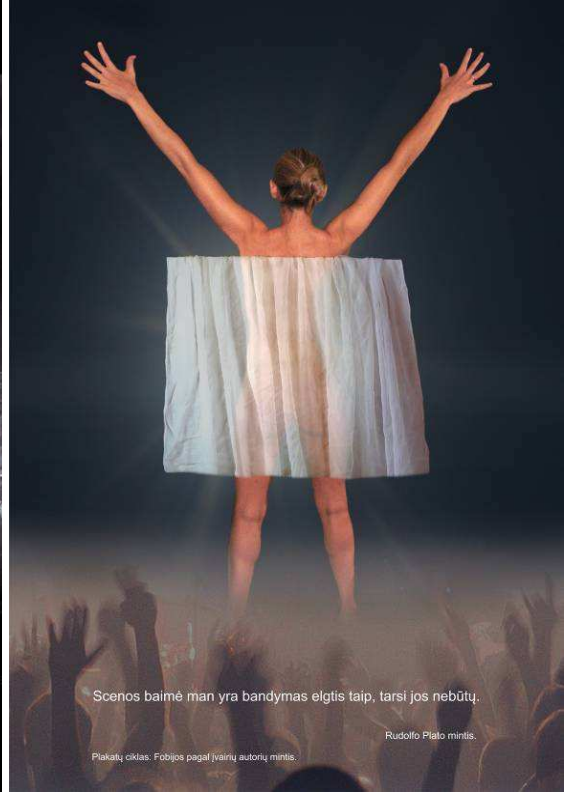

Kraujo lašas - trapi gyvybė

Danutės Bielskytės mintis

Plakatų ciklas: Fobijos pagal įvairių autorių mintis.

Šaltį apmaldome mums iš prigimties duota galia.

Sarto mintis.

Plakatų ciklas: Fobijos pagal įvairių autorių mintis.